

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Foto: Götala kalkfuktäng, maj 2018. © Länsstyrelsen.

Beverandeplan för Natura 2000-området Götala kalkfuktäng SE0230243

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada.

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben (lansstyrelsen.se/ostergotland) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

Området Götala kalkfuktäng.....	5
6410 – Fuktängar.....	8
7230 – Rikkärr.....	9
1014 – Smalgrynsnäcka, <i>Vertigo angustior</i>	10
Kartor	11
Dokumentation	12

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0230243 Götala kalkfuktäng

Kommun: Motala

Områdets totala areal: 3,9 hektar (regeringsgodkänd areal: 1,6 hektar)

Markägarförhållande: Privat

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-19

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 2000-07

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

6410 – Fuktängar

7230 – Rikkärr

1014 – Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

Vid nästa möjliga tillfälle kommer Länsstyrelsen föreslå en förändring av yttergränsen vilket leder till en utökning av arealen från dagens 1,6 hektar till 3,9 hektar (se ekonomisk karta, sidan 14).

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området.

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Götala kalkfuktäng är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till naturtyperna fuktängar (6410) och rikkärr (7230) samt arten smalgrynsnäcka (1014) enligt art- och habitatdirektivet.

Motivering:

Området hyser värdefulla kalkfuktängar och rikkärr. Kalkfuktängar och kalkkärr, med sin särartade flora och fauna, minskade mycket kraftigt i antal under 1900-talet på grund av utdikningar. Dessa miljöer hyser idag ett flertal sällsynta arter inom bland annat kärlväxter, mossor och småkryp.

Prioriterade åtgärder:

Fortsatt årlig hävd genom bete och slåtter. En prioriterad åtgärd är också att säkerställa en god hydrologisk status, vilket kan innebära vissa hydrologiska åtgärder.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Götala kalkfuktäng ligger i slättlandskapet i södra delen av Motala kommun, cirka 2 kilometer öster om Fågelsta. Natura 2000-området sammanfaller i dagsläget med södra delen av naturreservatet Styra kalkkärr men föreslås att utvidgas och få samma avgränsning som naturreservatet.

Den ovanliga smalgrynsnäckan har påträffats vid kalkfuktängen i södra delens nordöstra hörn.

Floran i området är rik med arter som ängsnycklar, skogsnycklar, kärrknipprot, axag, majviva (*Primula farinosa*, rödlistekategori NT), gullviva, tätört och gräsull.

Hydrologin i området har i viss mån påverkats av dikningsåtgärder i de omgivande åkermarkerna och grävning av dammar, men fuktiga partier finns ändå i området.

Vad kan påverka området negativt

Naturtyps- och artspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp och art.

Gemensamt för områdets ingående naturtyper och arter är att de är starkt beroende av att hävden inte upphör samt att hydrologin är god med blöta-fuktiga förhållanden. Även tillförsel av näringsämnen är något som skulle vara skadligt för området.

Områdets bevarandeåtgärder

Art- eller naturtypsspecifika åtgärder preciseras under respektive art och naturtyp.

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Fortsatt hävd genom bete eller slätter	Årligen	Naturtyperna fuktäng (6410) och rikkärr (7230).	1
Röjning av igenväxningsvegetation	Vid behov	Naturtyperna fuktäng (6410) och rikkärr (7230).	2
Utredning av områdets hydrologiska status	Inom fem år	Naturtyperna fuktäng (6410) och rikkärr (7230).	2

En utredning av områdets hydrologiska status bör göras eftersom stora delar av området brukar torka ut, vilket ej är önskvärt. Det bör utredas om det finns en påverkan från närområdet, genom till exempel vattenuttag från brunnar och dammar, samt se efter möjliga lösningar för att förbättra situationen.

Reglering av skydd och skötsel:

Skydd och skötsel är reglerat i naturreservatets beslut (naturreservatet Styra kalkkärr, 2012) och skötselplan (fastställd 2012). Skötselplanen anger generellt åtgärder som gynnar eller bibehåller naturvärdena som Natura 2000-området syftar till att bevara.

Enligt 12 kap. 8 § miljöbalken är brukaren skyldig att ta hänsyn till natur- och kulturvärden vid all markanvändning i jordbruket. De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. Miljöbalken förtydligas i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Enligt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket får jordbruksmark tas ur produktion först efter anmälan till Länsstyrelsen, som då har möjlighet att förbjuda en ändrad markanvändning.

I princip hela norra och södra delarna av området ingår i åtaganden för skötsel av slätterängar och betesmarker med särskilda värden (marker som sköts genom miljöstödd). Den nyrestaurerade centrala delen som tidigare var åkermark ingår i dagsläget inte i miljöersättningen.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § miljöbalken). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen

Bevarandeåtgärder:

För mer information om bevarandeåtgärder se skötselplanen för naturreservatet Styra kalkkärr. Nedan finns de övergripande åtgärderna som behövs i området.

Området sköts genom slätter och bete. Den centrala delen av området bestod tidigare av näringspåverkad åkermark men restaurerades 2013 genom att det översta matjordslagret schaktades bort. Här har redan en intressant och krävande kalkmarksflora lyckats börja etablera sig. En del tuvor från norra delen har flyttats ut i området för att skynda på vegetationens etablering.

En utökning av Natura 2000-området är föreslagen till regeringen och väntar på att godkännas. Efter utvidgningen kommer Natura 2000-området omfatta samma yta som naturreservatet Styra kalkkärr, vilket bildades 2012.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna och arterna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp och art längre fram i planen. Här redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter (ej fåglar) inom Natura 2000-området. **Blå färg** innebär en förändring av art- eller arealförekomst jämfört med regeringsgodkända uppgifter angivna inom parentes. Länsstyrelsen kommer att föreslå förändringarna vid lämpligt tillfälle. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd	Sida
6410 - Fuktängar	0,77 (0)	Tillfredsställande	8
7230 - Rikkärr	0,45 (1,5)	Tillfredsställande	9
Smalgrynsnäcka (<i>Vertigo angustior</i>)	X	Troligen tillfredsställande	10
Annan naturtyp	2,68		
Total areal	3,9 (1,6)		

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Uppföljning av skötseln, som är en viktig del i bevarandemålen, kommer delvis att kontrolleras via den ordinarie kontrollverksamheten för miljöersättningsåtaganden, men bör även följas upp för länets samtliga områden med hävdbehov genom regelbundna analyser för att se vilka områden som ingår i jordbruksblock med miljöersättning.

6410 – Fuktängar

Nuvarande arealen 0,77 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Förekomsten av naturtypen är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Marken är fuktig med ett stort inslag av kalk, lera eller torv. Floran på fuktängar är uppkomna ur lång hävdkontinuitet och naturvärdena är beroende av fortsatt skötsel i form av slåtter eller bete för att naturtypen ska kunna bevara sina värden. Dessutom ska träd- och buskskiktet vara öppet för att bevara naturvärdena. Bland annat hör flera småvuxna starrarter till de typiska arterna i naturtypen. Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet.

Naturtypen förekommer i två undertyper, en på alkaliska, kalkrika jordar och en på surare jordar. Vid Götala kalkfuktäng förekommer den förstnämnda undertypen i form av kalkfuktängar.

Bevarandemål

Arealen fuktängar (6410) i Natura 2000-området ska vara minst 0,77 hektar. Regelbunden hävd ska prägla naturtypen. Endast enstaka träd och buskar kan förekomma. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och vattenståndet ska tillåtas variera naturligt. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller djupa körspår som medför negativ påverkan. Typiska arter inom gruppen kärleväxter ska förekomma i sådan omfattning att dessa kan fortleva långsiktigt i området. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Vad kan påverka negativt

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete/slätter leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag kan påverka naturtypen negativt.
- Överbete. Alltför intensivt betetryck påverkar naturtypen negativt. Risken för överbete är dock inte lika stor i fuktiga marker som i torra.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Kväveläckage från angränsande marker påverkar floran negativt.
- Dräneringar som torkar ut naturtypen.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder

Årlig hävd genom bete eller slåtter. Eventuell igenväxningsvegetation hålls efter.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Små jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att små eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. Eftersom gräsmarker minskar i utbredning har också flertalet av gräsmarksnaturtyperna och deras typiska arter en

fortgående negativ utveckling. För naturtypen fuktängar (6410) är förekomstarealen i boreal region idag 27 400 hektar och bevarandestatusen är dålig. För att uppnå en gynnsam bevarandestatus i samma region har ArtDatabanken (2013) uppskattat att det behövs minst 110 000 hektar av naturtypen.

Bevarandetillståndet för fuktängar (6410) i Natura 2000-området bedöms vara tillfredsställande. Kalkfuktängarna är välhävdade och har en artrik flora som rymmer krävande rikkärrsarter. Dock finns en del problem med uttorkning av biotopen.

7230 – Rikkärr

Nuvarande arealen 0,45 ha är inte fastställd i regeringsbeslut

Arealen 1,5 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Habitatets utbredningsområde överensstämmer med områden där berggrunden eller jordtäcknet är rikt på baskatjoner, vanligtvis kalcium. pH-värdet i myren är vanligen 6 eller högre. Rikkärren är generellt näringsfattiga till måttligt näringsrika och näringsbegränsade.

Torvdjupet är ofta grundare än i fattigare myrar och kan understiga 30 cm, men bottenskiktet byggs upp av rikkärrsindikerande brunmossor (t.ex. släktena *Scorpidium* och *Campylium*) eller i vissa fall vitmossor. Morfologiska strukturer i torven utgörs i de fall de förekommer av tuvbildning, mindre sträng- och flarkbildningar och källkupoler.

Både öppna och trädklädda rikkärr inkluderas i naturtypen, vilka kan ha en krontäckning av 0-100%. Vegetationen domineras av olika halvgräs och örter. Rikkärren har en speciell flora och fauna som varierar med till exempel krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden. Rikkärr kan delas in i tre undergrupper: öppna hävdade rikkärr med en krontäckning på 0-30 %; öppna ohävdade rikkärr med en krontäckning på 0-30 %; samt trädklädda och videbevuxna rikkärr med en krontäckning på minst 30 %.

Rikkärret i området utgörs av ett öppet hävdad rikkärr i norra delen av området.

Bevarandemål

Arealen rikkärr (7230) i Natura 2000-området ska vara minst 0,45 hektar. Regelbunden hävd ska präglade naturtypen. Kärret ska vara i huvudsak öppet och solbelyst. Enstaka träd och buskar kan förekomma. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och vattenståndet ska tillåtas variera naturligt. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller djupa körspår som medför negativ påverkan. Typiska arter inom gruppen kärlväxter ska förekomma i sådan omfattning att dessa kan fortleva långsiktigt i området. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Vad kan påverka negativt

Rikkärret (7230) i området har samma hotbilder som föregående naturtyp fuktängar (6410), se denna.

Bevarandeåtgärder

Årlig hävd genom bete eller slåtter. Eventuell igenväxningsvegetation hålls efter.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Rikkärren har varit mycket illa av markavvattning i hela landet. I södra Sverige finns endast fragment kvar, medan större arealer framför allt återfinns i Jämtland och Norrbotten. Då kärren ofta ligger i bördiga jordar har de tidigt dikats ut när åkerbruket spritt sig ner i dalgångar och på fuktiga marker. Ett antal rikkärr är skyddade som naturreservat, och ytterligare objekt i södra Sverige hålls i hävd med hjälp av miljöstödsprogrammet. Generellt måste dock noteras att mycket få återstår i odlingsbygder över hela landet.

För naturtypen rikkärr (7230) är förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 72 000 hektar i Sverige. För att få en gynnsam bevarandestatus i samma område behövs uppskattningsvis minst 75 000 hektar rikkärr. Bevarandestatusen för naturtypen bedöms vara otillfredsställande i Sverige och trenden för naturtypen är negativ.

Bevarandetillståndet för rikkärr (7230) i Natura 2000-området bedöms vara tillfredsställande. Rikkärret är välhävdad och har en artrik flora som rymmer krävande rikkärrensarter. Dock finns en del problem med uttorkning av biotopen.

1014 – Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Smalgrynsnäckan är en liten landsnäcka med ett brunt till guldbrunnt eller hornfärgat, vänstervridet skal som är 1,6-2,0 mm högt och 0,9-1,05 mm brett. Det är avlångt, äggformat med genomsnittligt 5 virvlar. Kanten på öppningen är böjd utåt och är något tjockare än resten av skalet. Öppningen har 5-6 korta tandlika strukturer på insidan.

Smalgrynsnäcka förekommer i ett brett spektrum av miljöer. Samtidigt är smalgrynsnäckan mycket specifik när det gäller valet av mikrohabitat; det gäller hela tiden att hitta rätt fuktighet och rätt struktur på förnan. Smalgrynsnäckan är kalkgynnad, särskilt tydligt märks det på de relativt fåtaliga inlandslokalerna.

Smalgrynsnäcka förekommer i flera olika typer av skog. Glesa askdominerade lövkärr är en prefererad miljö, där den företrädesvis återfinns i halvöppna partier, men arten förekommer även i relativt torr skog. På många av skogslokalerna hittar man den i branter och blockdominerade partier. På skogsdominerade lokaler är det viktigt att det finns träd vars löv erbjuder lättillgängliga kalkkällor i form av kalciumcitrat, som t.ex. lind, ask, lönn, hassel och sälg.

Arten förekommer även i kalkrika betesmarker med svagt till måttligt betestryck; men om betestrycket blir för hårt försvinner den. I torr betesmark hittar man ofta den i anslutning till fuktiga sänkor, strandbrinkar och i branter. På Öland och Gotland förekommer arten vida spritt i alvarmiljö. I östra Sverige finns dessutom flera förekomster av kalkpåverkade torrängar. I kalkrika områden kan smalgrynsnäckan även finnas i strandnära miljöer, t.ex. på betade havsstrandängar eller i anslutning till kustnära dynvåtmarker. En annan viktig miljö är rikkärr och kalkfuktängar.

Smalgrynsnäckan accepterar ganska täta bestånd av starr. Förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår det täta bestånd av högväxta örter p.g.a. hög näringshalt brukar arten försvinna.

Mikrohabitatet är viktigt och smalgrynsnäckan förekommer främst i lucker, något fuktig, förna. Den är starkt beroende av stabila förhållanden i markens förnaskikt och klarar inte översvämningar, däremot kortvarig

översköljning och viss saltpåverkan (havsvatten som sprayar över lokalerna). Under torrare perioder söker den sig ner en liten bit i marken och uppehåller sig i det översta jordlagret. På alvar och i torrängsmiljöer hittar man den under torrtiden ofta i basen av tuvor.

Spridningsförmågan hos smalgrynsnäcka kan på goda grunder antas vara starkt begränsad. Spridning kan ske över ganska stora avstånd, men av allt att döma i mycket begränsad omfattning. Avståndet för normal spridning ligger i storleksordning några få meter. Långdistansspridning sker förmodligen främst via större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar.

Bevarandemål

För att det ska finnas goda förutsättningar för smalgrynsnäcka behöver bevarandemålen för naturtyperna fuktängar (6410) och rikkärr (7230) uppnås i området.

Vad kan påverka negativt

- Det allvarligaste hotet mot smalgrynsnäcka är utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av artens livsmiljöer. Arten kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävning och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Eutrofiering leder till igenväxning och förändrade växtsamhällen.
- Upphörd hävd kan leda till igenväxning med träd och buskar.
- För höga djurtätheter kan leda till att rikkärrens strukturer förändras samtidigt som det i värsta fall kan leda till eutrofiering till följd av allt för stor tillförsel av urin och dynga från djuren.
- Stödutfodring i marker med betade rikkärr kan leda till eutrofiering och igenväxning med högrötsvegetation.
- Försämrad miljö till följd av utsläpp av försurande och gödande ämnen.

Bevarandeåtgärder

Se naturtyperna fuktängar (6410) och rikkärr (7230).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

För arten smalgrynsnäcka är utbredningsarealen i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 300-600 miljoner hektar i Sverige. För att få en gynnsam bevarandestatus i samma område behövs uppskattningsvis 500 miljoner hektar utbredningsareal. Trots den stora utbredningsarealen så anses populationsstorleken vara dålig och livsmiljön samt framtidsutsikterna anses vara otillfredsställande. Bevarandestatusen för arten bedöms vara dålig i Sverige.

Bevarandetillståndet för smalgrynsnäcka i Natura 2000-området bedöms som troligen tillfredsställande. Områdets kalkfuktängar är välhävdade.

Götala kalkfuktäng ligger i område mellan Motala och Mjölby där smalgrynsnäckan har flera kända förekomster. Inom cirka en mils avstånd ligger flera andra lokaler med rikkärr och kalkfuktängar där olika grynsnäckarter lever, däribland Marstad, Örtbackens kalkkärr, Lagmansro källmyr, Hilltorps kalkkärr, Hagebyhøga och Fränntorpkärret.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2018-05-16).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2018-01-18).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2018-01-18).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2018-01-18).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2018-01-18).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2018-01-18).

Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, (2018-05-16).

Dokument:

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Jonsson, O. 2006. Grynsnäckor i Östergötland: En återinventering av fyndlokaler för *Vertigo angustior*, *V. genesii* och *V. geyeri* i N2000-områden. Rapport 2006:28. Länsstyrelsen Östergötland.

Larsson, P. 2006. Rikkärr och Kalkfuktängar i Östergötland: En sammanställning av ytor i oskyddade områden. Länsstyrelsen Östergötland, rapport 2006:23.

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

Bevarandeplan för Götala kalkfuktäng Natura 2000-område, fastställd 2006-07-07.

Skötselplan för naturreservatet Styra kalkkärr, fastställd 2012.

Beslut om bildande av naturreservatet Styra kalkkärrs naturreservat, 2012-12-06.

Topografisk karta

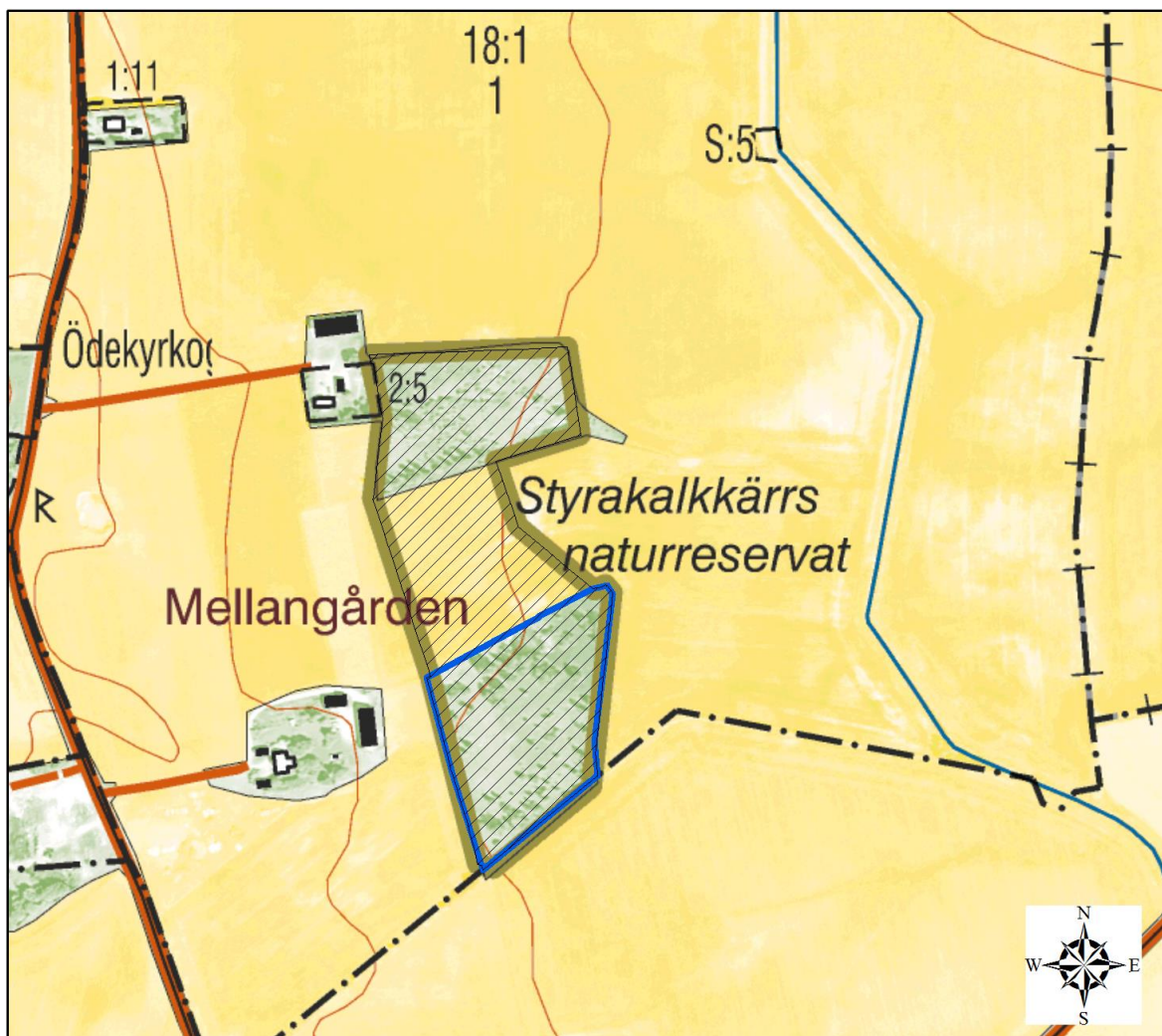

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan
0 1 2 4 6 8 kilometer

 Ny föreslagen yttergräns för Natura 2000-området

Översiktskartan visar att Natura 2000-området Götala kalkfuktäng är beläget cirka 2 kilometer öster om Fågelsta.

Ekonomisk karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

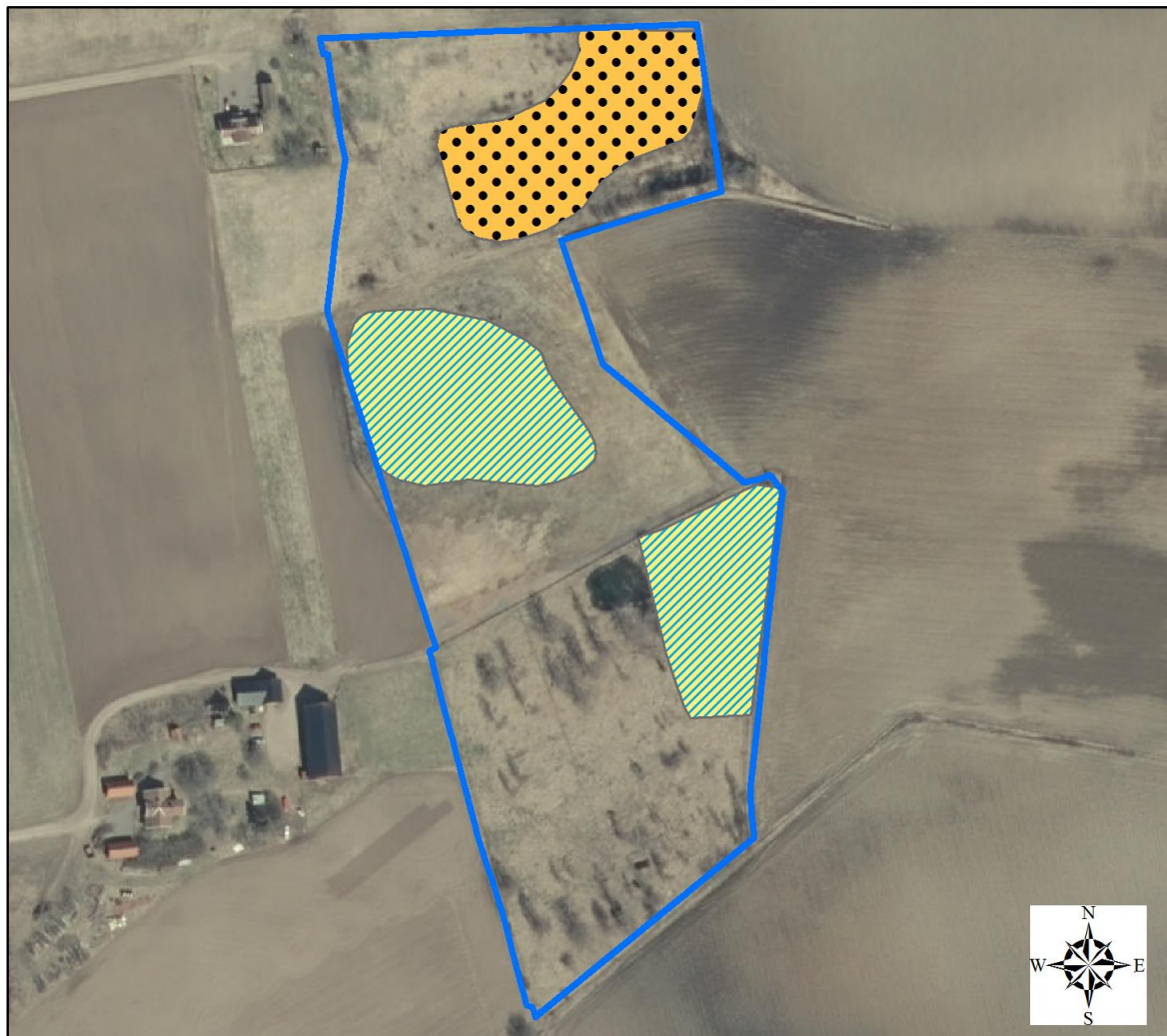
0 50 100 200 300 400
meter

 Ny föreslagen yttre gräns för Natura 2000-området

 Befintlig yttre gräns för Natura 2000-området

Fastighetskartan visar yttre gränserna för Natura 2000-området.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200
meter

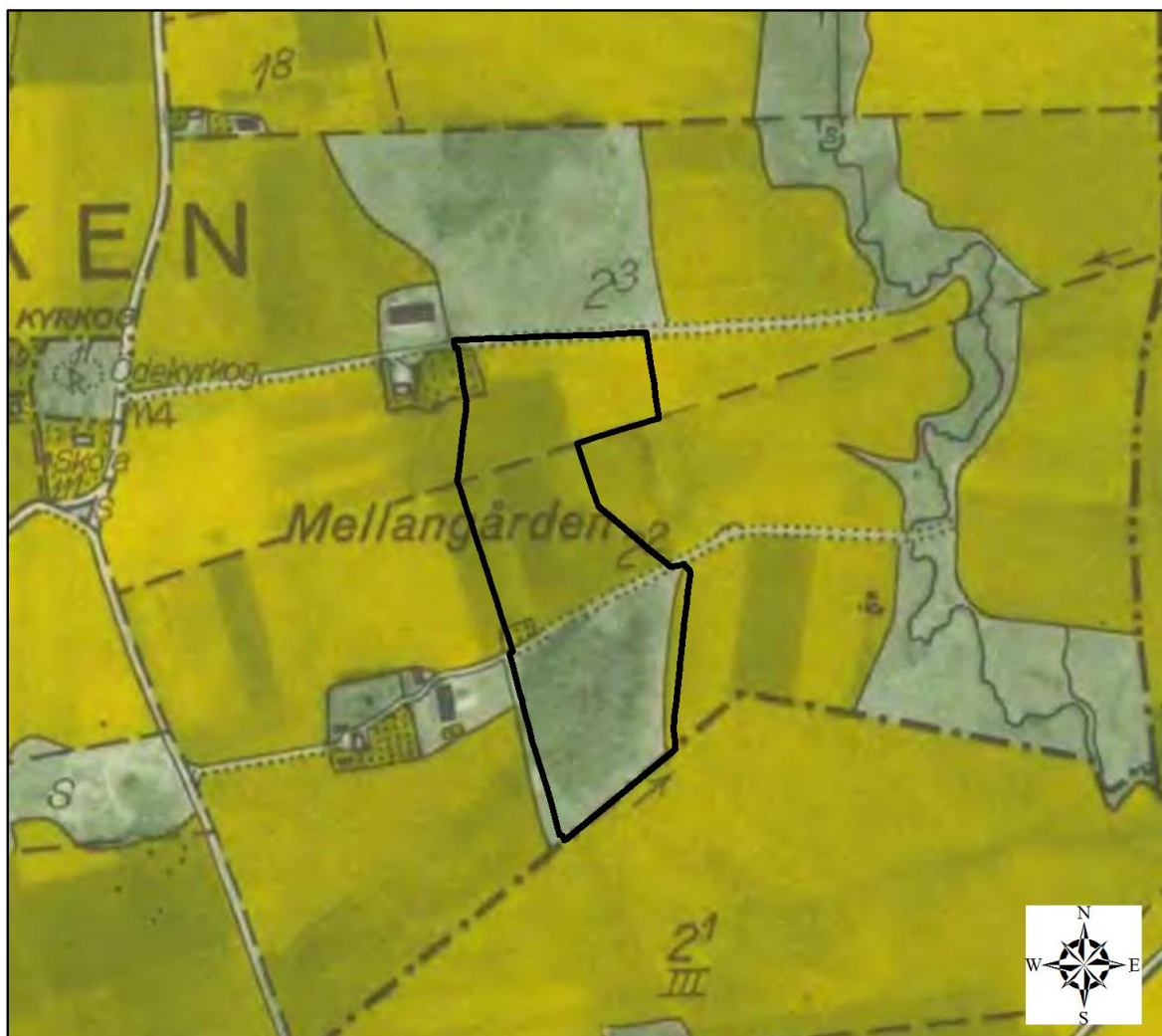
 Ny föreslagen yttergräns för Natura 2000-området

 6411 - Fuktängar Kalkfuktäng

 7230 - Rikkärr

Flygfotot visar naturtypernas utbredning i området.

Ekonomisk karta från 1930- och 40-talet

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200 300 400
meter

 Ny föreslagen yttergräns för Natura 2000-området

Den ekonomiska kartan från 30- och 40-talet visar att den södra delen varit mer trädklädd än idag och den mellersta- och norra delen varit åkermark.

Häradskarta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 50 100 200 300 400
meter

 Ny föreslagen yttergräns för Natura 2000-området

Häradskartan, från omkring slutet av 1800-talet, visar att området låg i ett öppet jordbrukslandskap även då.

Gul mark är åker, grön är slätteräng, vit är utmark (skog och hagmark) och blågrön är vatten. Små stjärnor visar var marken är barrträdsklädd och små ringar var den är lövträdsklädd.